

Bí n tr m h ng - K 2

Tác Giả: Hoàng H i Văn

Thứ Sáu, 07 Tháng 1 Năm 2011 06:07

K 2: “Th thiên đ a chi khí...”

Tr m h ng và vòng đeo tay b ng k nam - nh: T n T i

H ng tr m bao hàm đ 5 v ng t m n chua cay đ ng, phát ra h n 170 mùi th m có th phân bi t đ c. Dùng m t đ ng c xông h ng, cho vào m t lo i tr m thông th ng, trong 24 gi s có 8 đ t phát h ng, m i đ t là m t ph c h p mùi v v i mùi ch đ o khác nhau...

Tr m h ng sinh ra t cây dó (cá bi t cây x ng r ng cũng có th cho ra tr m). Trong thiên nhiên có nhi u loài dó, nh ng theo ông ng Viên thì ch có cây dó b u m i cho ra th tr m có th ch a b nh đ c.

Trên th gi i, tr m t p trung ch y u 6 n c: Vi t Nam, Campuchia, Lào, Myanmar, Indonesia, Malaysia, trong đó tr m Vi t Nam có đ c lý t t nh t, nh ng nghiên c u khoa h c m i đây v tr m c a các nhà khoa h c Nh t B n và Trung Qu c cũng xác nh n tr m Vi t Nam có nhi u ho t ch t mà tr m các n i khác không có.

Ông ng Viên còn l u ý: Tr m h ng và k nam là khác nhau, không ph i k là cái lõi c a tr m. M t cây dó có tr m dù lâu năm đ n bao nhiêu cũng không nh t thi t có k nam, ng c l i m t cây dó có k nam không nh t thi t có tr m bên c nh. Chúng đ c t ng tác b i hai loài n m khác nhau. K nam hi m h n nên m c ti n h n, nó quá m c ti n vì t lâu nó đ c con ng i s h u nh m t “linh v t”, nh ng giá tr ch a b nh và ng đ ng trong đ i s ng c a k nam thì không b ng tr m.

T i Vi t Nam, tr m t t nh t t p trung vùng Phú Yên, Đ k L k, Khánh Hòa, Ninh Thu n, đây chính là “quê h ng” c a tr m, loài ng i phát hi n ra tr m kh i th y là t vùng này. Tr c đây,

Bí n tr m h ng - K 2

Tác Giả: Hoàng H i Vân

Thứ Sáu, 07 Tháng 1 Năm 2011 06:07

t Vi t Nam, tr m đ c dùng làm c ng ph m đ a sang Trung Qu c. Trong các c ng ph m, tr m h ng là th quý nh t. T t nhiên các th y thu c gi i nh t đ c c ng theo đ “h ng đ n cách s đ ng”. Và t đ y, tr m h ng đã theo con đ ng t l a sang Trung C n Đông, Đ a Trung H i...

“Th thiên đ a chi khí, t y vũ tr chi tr c, giáng khí tr đ m, thi n tr ph ph , ch t b đ ng, th là th th ng trên chi gi ...”, đó là đ n tóm t t y lý c a tr m h ng trích trong sách gia truy n c a cung đình nhà Nguy n mà ông ng Viên đ c cho tôi nghe, t m đ ch: “Tích t khí thiêng c a tr i đ t, t y tr m i th ô u trong không gian, có tác đ ng giáng khí tr đ m, ch a các b nh thu c ph ph , ch a các b nh v tiêu hóa, bài ti t, th n và tim m ch (ch t b đ ng - nghĩa r ng), chính là th trên quý nh t”.

Tr m có th đ c s đ ng trong c ngàn bài thu c khác nhau, nh ng tr c h t hãy nói v “th thiên đ a chi khí”.

Ai cũng bi t không ph i cây dó b u nào cũng có th sinh ra tr m. Trong r ng t nhiên t 1.000 đ n 1.500 cây m i có m t cây có tr m và t 10.000 đ n 20.000 cây có tr m m i có m t cây có k nam.

Khi cây dó b m t v t th ng, v t th ng đó ph i đ ng n c qua m t mùa m a, cây dó m i b t đ u ti t ra ch t nh a xung quanh v t th ng đ t v . Ng i ta th y nhi u cây dó cho tr m chỉ chít nh ng m t trên thân cây, nh ng m t chi chít đó là v t tích do m t loài côn trùng đ c vào thân cây, dân gian gi nó là con b xòe.

Khi ch t nh a đ n đ n tr nên đ m đ c, lúc y nh ng con ki n s bò vào ăn ch t nh a này. Đó là m t loài ki n cao c ng, màu vàng ho c màu đen.

Chính nh ng con ki n kia mang theo các phân t tr m h ng (m t loài n m) vào “c y” trong l p nh a. Loài n m này t ng tác v i các ho t ch t c a l p nh a, đ i tác đ ng c a khí h u bên ngoài và s t ng tác di n ra trong m t th i gian r t dài m i sinh ra tr m, t ng tác càng lâu tr m càng có giá tr . Thông th ng, cây dó ph i có tu i th h n 50 năm m i có th cho ra m t th tr m có giá tr ch a b nh.

Bí n tr m h ng - K 2

Tác Giả: Hoàng H i Vân

Thứ Sáu, 07 Tháng 1 Năm 2011 06:07

V gi ng “ki n cao c ng” mang phân t tr m vào cây dó, ông ng Viên l u ý không ph i ki n cao c ng nào cũng làm đ c đi u này. Ph i theo dõi r t nhi u năm m i phát hi n ra, chúng không bao gi làm t trên nh ng cây tr m. Đây là gi ng ki n r t quý v d c li u, tr ng c a nó rang lên có th ch a đ c ch ng méo mi ng, c m kh u (li t dây th n kinh s 7, s 21). Tr ng c a gi ng ki n này không thi u trong kho tàng d c li u c a ông ng Viên.

Tôi h i xin ông m t tr m hình v nh ng con ki n dó, ông l c đ u t ch i: “Tuy t đ i không nên đ ng nh c a nó lên trên báo, đ ng lên là nó b ng i ta t n đi t ngay. Ng i c a tôi đi l y tr ng ki n, m i l n l y không bao gi quá 1/3 t tr ng. L y t i 1/2 là nó tuy t ch ng r i”. Ông Viên còn mô t nh ng đ c tính c a loài ki n trên nh ng tôi không dám ghi ra đây vì cũng s b ... tuy t ch ng.

Quá trình hình thành tr m h ng theo m t “c ch ” t ng ch ng đ n gi n nh v y nh ng th t ra là vô cùng k bí. Cho nên ng i x a nói “th thiên đ a chi khí” là đúng nh t. Con ng i đã kh ng đ nh h ng tr m là “vua c a các mùi h ng”. Hàng ngàn năm nay tr m đ c xông trong các cung đ i n vua chúa, t i các l nghi thiêng liêng c a các tôn giáo. Nó là “danh h ng” trong các nghi l tôn giáo.

Trong thiên nhiên có r t nhi u th c v t có tinh d u phát h ng ra không gian, nh ng ch có tr m là th mà ngu n phát ra h ng không bao gi c n, t lúc trong r ng núi cho đ n khi đ m ra ch tác, l u gi . Ng i ta phát hi n các m nh tr m n m đ i đáy các gi ng c Chămpa, qua hàng ngàn năm mà khi l y lên h ng th m v n còn nguyên v n. Ngày nay tr m còn đ c dùng làm ch t đ nh h ng cho m ph m, n c hoa Chanel No.5 và các th n c hoa n i ti ng khác trên th gi i không th không có tr m h ng.

H ng tr m bao hàm đ 5 v ng t m n chua cay đ ng, phát ra h n 170 mùi th m có th phân bi t đ c (riêng k nam có ít mùi h n và không có v ng t). Dùng m t đ ng c xông h ng, cho vào m t lo i tr m thông th ng, trong 24 gi s có 8 đ t phát h ng, m i đ t là m t ph c h p mùi v v i mùi ch đ o khác nhau, thay đ i theo th i gian, khi thì mùi hoa sen, khi thì mùi hoa h ng, khi thì vani, khi thì mùi g thông, khi thì mùi x h ng... Đi u l ùng n a là trong nh ng th i đ i m gi ng nhau mà t i đ a đ i m khác nhau mùi tr m h ng cũng thay đ i.

Đ i u này khoa h c ch a đ kh năng gi i thích. M t nhóm nhà khoa h c Nh t B n đã th làm kh o c u phân bi t h ng th m c a m t s sesquiterpen carboxylic acid trong tinh d u tr m và nh n th y có khi ch vì v trí c a m t d u n i đôi nh hai ch t selina-3,11 và selina-4,11 dienal mà mùi h ng r t khác nhau, ch t th nh t có mùi g , mùi hoa hòa v i mùi khói, ch t kia ph ng

Bí n tr m h ng - K 2

Tác Giả: Hoàng H i Vân

Thứ Sáu, 07 Tháng 1 Năm 2011 06:07

ph t h ng b c hà.

B n ch t đ ng phân neopetasan, epineopetasan, dihydro karanon, ngoài v trí các d u n i đôi, còn khác nhau h ng các nhóm methyl cũng cho ra các mùi khác nhau (d n theo ti n sĩ Võ Quang Y n, Cây thu c và v thu c Vi t Nam, NXB Đà N ng 2008). Khoa h c ch m i bi t t i đó, còn vì sao i có s “bi n t u” nh v y thì khoa h c đành ch u, đ đây v n là quá trình “th thiên đ a chi khí”. (còn ti p)